

لایحه موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس

مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۸۷/۲/۱۱

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۸۷/۲/۲۵

ماده واحده - موافقتنامه معاضدت حقوقی در امور مدنی و کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری بلاروس مشتمل بر یک مقدمه و سی و شش ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

...

ماده ۳- حدود معاضدت حقوقی

معاضدت حقوقی شامل اقدامات قانونی است که در قوانین طرف درخواست‌شونده پیش بینی شده باشد، از جمله:

- تعیین هویت و مکان اشخاص؛
- تحقیق از طرفین دعوی، مظنونین، متهمین، شهود، زیان دیدگان، کارشناسان و سایر افرادی که در دادرسی دخالت دارند؛
- معاینه محل، جست و جو و جمع آوری اشیاء؛
- انجام بررسیهای کارشناسی؛
- جمع آوری، نگهداری و ارائه آلات جرم و سایر دلایل؛
- ابلاغ و ارسال اسناد و مدارک؛
- انتقال موقت اشخاص بازداشت شده؛
- ارائه اطلاعات در مورد سوابق کیفری افراد؛
- شناسایی و اجراء تصمیمات قضائی صادره در امور مدنی و جبران خسارات ناشی از جرم در امور کیفری؛
- کشف و توقیف اموال و منافع حاصل از جرم؛
- انجام هر نوع معاضدت حقوقی دیگر که منافاتی با قوانین طرف درخواست‌شونده نداشته باشد؛

...

ماده ۱۱- دعوت از اشخاص مرتبط با دادرسی

۱- در صورتی که در جریان تحقیقات مقدماتی یا دادرسی در قلمرو یکی از طرفین نیاز به حضور شاهد یا کارشناس مقیم قلمرو طرف دیگر باشد مرجع دادگستری صلاحیتدار طرف درخواست‌کننده دعوت‌نامه‌ای را برای آن اشخاص از طریق طرف درخواست‌شونده ارسال خواهد داشت. اشخاص مندرج در این بند در رابطه با حضور خود به موجب دعوت طرف درخواست‌کننده آزادانه تصمیم می‌گیرند.

۲- اشخاص مذکور در بند (۱) این ماده که بدون توجه به تابعیتشان به موجب دعوت مرجع دادگستری طرف دیگر داوطلبانه حضور یافته‌اند در قلمرو طرف مزبور در رابطه با هر فعلی که قبل از گذشتن آنها از مرز اتفاق افتاده است، بازداشت، مشمول مسئولیت کیفری یا اداری یا مجازات نخواهند شد. چنین اشخاصی در قلمرو آن طرف در رابطه با شهادت یا نظرات کارشناسی‌شان یا هر فعلی که موضوع دادرسی است و برای آن دعوت شده‌اند، بازداشت، مشمول هرگونه مسئولیت کیفری یا اداری یا هرگونه مجازات نخواهند شد.

۳- ...

...

ماده ۱۳- اعتبار اسناد و مدارک

۱- اسناد و مدارکی که در قلمرو یکی از طرفین تنظیم و یا توسط مراجع دادگستری، یا مراجع رسمی دیگر از قبیل مترجم و کارشناس رسمی در حدود صلاحیت آنها و به طور رسمی تنظیم و مهور شده باشد، بدون هیچ‌گونه تصدیق دیگری مورد قبول و شناسایی طرف دیگر می‌باشد.

۲- اسناد و مدارکی که در قلمرو یک طرف معتبر و رسمی تلقی می‌گردد، در قلمرو طرف دیگر نیز معتبر و رسمی تلقی خواهد گردید.

...

ماده ۲۰- اهلیت قانونی

۱- اهلیت قانونی شخص حقیقی به وسیله قانون طرفی تعیین خواهد شد که فرد تبعه آن است.

۲- اهلیت قانونی شخص حقوقی به وسیله قانون طرفی که شخص حقوقی در قلمرو آن تأسیس شده است، تعیین خواهد شد.

۳- ...

الف - نظر مخالف

- این موافقتنامه دارای ایرادات شرعی مشابه با سایر موافقتنامه‌های معاضدت قضایی است، که به همین لحاظ این موافقتنامه نیز مغایر با شرع می‌باشد.

ب - نظر موافق

- ماده (۳) این موافقتنامه، انجام هر نوع معاضدت حقوقی را که منافاتی با قوانین طرف درخواست شونده نداشته باشد، مجاز دانسته است، که به همین جهت اجرای مقررات مغایر با موازین شرع را منتفی ساخته است.

ج - تصمیم شورا

کلیات لایحه مزبور، با ۴ رأی موافق، مغایر با موازین شرع شناخته شد.

نظریه شورای نگهبان^(۱)

همان‌گونه که در موافقتنامه‌های مشابه دیگر اظهار نظر شده است، این لایحه از این جهت که اطلاق بعضی از مواد آن اعمال مقررات غیر منطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد را لازم الاجراء دانسته و نیز مواد متعددی از جمله: بندهای (۱) و (۲) ماده (۱۱)، بند (۱) ماده (۱۳)، بند (۲) ماده (۲۰) و... مستلزم تأیید صحت قوانین و صحت آیین دادرسی قوه قضائیه بلاروس و نیز ارجاع کارهای قضایی به دادگاه‌های کشور طرف متعاقد می‌باشد که خود موجب اثر دادن بر احکامی است که در آن دادگاهها ولو برخلاف ضوابط اسلامی صادر می‌گردد، خلاف موازین شرع شناخته شد.

سرانجام مصوبه

* با توجه به اصرار مجلس (در جلسه ۱۳۸۷/۴/۵) نسبت به مصوبه خویش نسبت به مواد مورد ایراد شورای نگهبان، مصوبه مزبور طبق اصل ۱۱۲ قانون اساسی، برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام فرستاده شد.^(۲)

۱. مندرج در نامه شماره ۸۷/۳۰/۲۶۷۰۰ مورخ ۸۷/۳/۲ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.
۲. این مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۸/۱۱ در مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفت و «نظر مجلس شورای اسلامی، عیناً مورد تأیید قرار گرفت».